

ZAKŁAD SŁUŻBY PREWENCYJNEJ

169

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Michał Wawryn

DOPROWADZENIE OSOBY W CELU WYTRZEŻWIENIA

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2018

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 56 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Funkcje zatrzymania administracyjnego	7
2. Podstawowe pojęcia	9
3. Symptomy wskazujące na spożycie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu	10
4. Podstawy prawne ustalania stanu trzeźwości	13
5. Metody przeprowadzania badań na zawartość alkoholu oraz środków działających podobnie do alkoholu	15
6. Zasady postępowania z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu	21
7. Prawa osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia	23
8. Wybrane przepisy z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	27
Bibliografia	30

Służba w Policji wiąże się nierozzerwalnie z interweniowaniem w różnych sytuacjach. Jednym z rodzajów interwencji policyjnych jest interwencja wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Praktyka policyjna pozwala na stwierdzenie, iż ten rodzaj interwencji jest jednym z najtrudniejszych ze względu na zachowanie osób nadużywających alkohol, problemy z uzależnieniem oraz bezpośredni wpływ na otoczenie, co niejednokrotnie wpływa na zagrożenie życia i zdrowia. Warto też dodać, iż czynności podejmowane wobec osób, które mają być doprowadzone w celu wytrzeźwienia, mogą się wiązać z ingerencją w sferę rodzinną, co rodzi potrzebę profesjonalnego przeprowadzenia interwencji ze zwróceniem szczególnej uwagi na dobro osób z najbliższego otoczenia doprowadzanego.

Niniejsze opracowanie jest adresowane do funkcjonariuszy Policji rozpoczynających pracę w tym trudnym zawodzie. Ma na celu przedstawienie podstawowych pojęć i procedur oraz najczęściej występujących problemów, a także prawnych sposobów ich rozwiązania.

1. Funkcje zatrzymania administracyjnego

Mając na uwadze art. 40 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.), należy podkreślić, że kryterium zastosowania środka przymusu w postaci zatrzymania administracyjnego jest stan nietrzeźwości osoby, która swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, bądź znajduje się w okolicznościach zagrażających życiu lub zdrowiu zarówno swojemu, jak i innych. Wobec takich osób funkcjonariusze Policji albo Straży Miejskiej stosują doprowadzenia do izby wytrzeźwień (zakładu opieki zdrowotnej lub innej właściwej placówki). W przypadku, gdy nie jest to możliwe (z powodu braku wskazanych placówek), osobę taką doprowadza się do pomieszczeń dla osób zatrzymanych, znajdujących się w jednostkach organizacyjnych Policji¹. Na podstawie zapisu art. 40 ustawy można wnioskować, iż zasadniczym celem tego przepisu jest objęcie osoby właściwą opieką. Jeżeli osoba spełni warunki określone w przepisie, następuje jej przymusowe doprowadzenie do wskazanego miejsca. Czynność ta jest realizacją obowiązku doprowadzenia osoby do organu administracyjnego powołanego w celu interwencji wobec osób nietrzeźwych. Należy przypomnieć, iż stan nietrzeźwości nie jest wystarczającą podstawą faktyczną do stosowania tego środka przymusu, lecz będące jego wynikiem zachowanie się osoby – dające powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy albo związany z nim stan zagrożenia dla życia lub zdrowia tej osoby, albo życia lub zdrowia innych osób.

Doprowadzenie osoby „do wytrzeźwienia”, tzn. stanu trzeźwości, jest to realizacja przez organy administracji publicznej nałożonych na nią obowiązków w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrona życia i zdrowia.

Stąd w literaturze przedmiotu ten rodzaj zatrzymania określa się jako zatrzymanie administracyjne. Administracyjny rodzaj zatrzymania pozaprocesowego jest bezpośrednim środkiem o charakterze porządkowym, który poprzez eliminowanie powodów publicznego zgorszenia i stanu zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego zmierza do zapewnienia porządku publicznego i poczucia bezpieczeństwa obywateli². Dla realizacji tego celu niezbędne staje się niekiedy zatrzymanie osoby nietrzeźwej i przekazanie jej wbrew własnej woli do izby wytrzeźwień. Dochodzi wówczas do faktycznego pozbawienia wolności tej osoby w zakresie swobody poruszania się w czasie zatrzymania. Dolegliwość ta nie jest jednak funkcją samą w sobie, ale ma na celu doprowadzić do przywrócenia zagrożonego bądź naruszonego przez tę osobę stanu bezpieczeństwa innych osób i zachowania porządku publicznego. Ten pierwszoplanowy cel zadań administracji publicznej jest tu realizowany poprzez administracyjne zatrzymanie nieprocesowe, które w swojej istocie jest bliższe karno-procesowym środkom przymusu niż instrumentom prawnym właściwym dla prawa administracyjnego. Tak jest również wówczas, gdy zwraca

¹ Por. T. Bulenda, Z. Hołda, A. Rzepliński, *Archiwum kryminologii*, w: *Zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie a prawa człowieka*, pod red. Z. Hołdy i A. Rzeplińskiego, Lublin 1992, s. 35.

² Ł. Cora, *Zatrzymanie administracyjne na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 5, s. 109.

się uwagę na funkcje prewencyjno-wychowawcze zatrzymania administracyjnego. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż środek ten ma również na celu odstraszenie osób będących w stanie nietrzeźwości od wywoływania sytuacji wchodzących w zakres pojęcia tzw. „nietrzeźwości publicznej”. W literaturze przyjmuje się, iż stan „nietrzeźwości publicznej” zachodzi, gdy osoba będąca w stanie nietrzeźwości daje swoim zachowaniem powód do zgorzenia w miejscu publicznym, zakładzie pracy, bądź znajduje się w okolicznościach zagrażających życiu lub zdrowiu, zarówno swoim, jak i innych osób³. W zakresie funkcji wychowawczej zatrzymanie administracyjne ma więc również na celu ochronę moralności publicznej, która jest bezpośrednio zagrożona postępowaniem osoby będącej w stanie nietrzeźwości.

³ Zob. I. Skrzydło-Niżnik, G. Zalas, *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komentarz, doktryna, orzecznictwo*, Kraków 2002, s. 411.

2. Podstawowe pojęcia

Napój alkoholowy – produkt przeznaczony do spożycia, zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu.

Stan po użyciu alkoholu – zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu,
- obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Stan nietrzeźwości – zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu,
- obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.⁴

Środek działający podobnie do alkoholu – określenie często używane przez ustawodawcę, ale bliżej niesprecyzowane, np. narkotyki, niektóre lekarstwa, leki zmniejszające pobudliwość ośrodkowego układu nerwowego i wywołujące stan mniejszego lub większego odurzenia, substancja psychoaktywna – opiaty (przetwory makowe), kanabinoły (przetwory konopi indyjskich), leki uspokajające i nasenne (trankwilizatory, pochodne kwasu barbiturowego), kokaina (alkaloid występujący w liściach krzewu kokainowego), substancje stymulujące, w tym kofeina, substancje halucynogenne (np. LSD), tytoń, lotne rozcieńczalniki, w tym nitraty, inne substancje psychoaktywne⁵.

⁴ Art. 46 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.).

⁵ Art. 4 pkt 25–27 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783, z późn. zm.).

3. Symptomy wskazujące na spożycie alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu

Spożycie alkoholu natychmiastowo prowadzi do zmiany nastroju, bezpośrednio wpływa na sposób myślenia, postrzegania, wysławiania się, poruszania się. Działanie alkoholu jest krótkotrwałe oraz długotrwałe. Rozpoczęcie przyswajania alkoholu przez organizm człowieka rozpoczyna się w ciągu 15–90 minut. Po spożyciu alkoholu następuje jego natychmiastowe wchłanianie do krwiobiegu i tą drogą jest rozprowadzany po całym organizmie. Skutki spożycia alkoholu są odczuwalne w całym organizmie, ponieważ trafia on do każdej komórki. Kolejnym etapem jest osiągnięcie stanu równowagi, a potem następuje okres eliminacji, czyli wydalania alkoholu z ustroju – przede wszystkim poprzez procesy spalania. W tym momencie należy zwrócić uwagę, iż wchłanianie alkoholu do krwi dokonuje się w niezmienionej postaci, natomiast jego eliminacja z ustroju odbywa się przez utlenianie w wątrobie, co jest ogromnym obciążeniem dla funkcjonowania tego organu.

Alkohol przyspiesza pracę serca oraz zaburza ciśnienie krwi, a także wpływa destrukcyjnie na wątrobę, bez której nie może zostać wydalony z organizmu. Osoby systematycznie nadużywające alkoholu zatruwają wątrobę, co w konsekwencji prowadzi do jej uszkodzenia, a nawet do choroby zwanej marskością wątroby (niemożność regeneracji). Spożywanie alkoholu zakłóca funkcjonowanie komórek nerwowych i mózgu, co powoduje zaburzenia pamięci. Utrudnia zapamiętywanie oraz odtwarzanie nowych informacji, co za tym idzie – podejmowanie decyzji. Zakłóca działanie wszystkich zmysłów, a w skrajnie patologicznych sytuacjach może wywołać halucynacje.

Analizując wpływ alkoholu na funkcjonowanie organizmu człowieka, można stwierdzić, iż wszechstronnie szkodliwe działanie alkoholu kumuluje się w ośrodkowym układzie nerwowym.

Jednorazowe spożycie alkoholu z równoczesnym jego doraźnym działaniem na organizm ludzki nazywany jest zatruciem, intoksykacją alkoholową, upojeniem zwykłym lub prostym, ostrym upojeniem alkoholowym⁶.

Charakterystyczną cechą alkoholu etylowego jest bezpośrednie oddziaływanie na układy narządowe. W różnie przyjmowanych dawkach alkohol może pobudzać czynności poszczególnych narządów – od hamowania ich funkcji, by później znowu działać pobudzająco. Świadczy to o tym, że alkohol bezpośrednio wpływa na układ nerwowy niezależnie od dawki.

Fazy (stopnie) upicia się człowieka przyjęło się szacować według wymiernego stężenia alkoholu we krwi. Stężenie jest mierzone w dziesiętnych częściach procenta, tj. w promi-
lachs: 1 kropla alkoholu na 1000 kropel krwi. Objawy ostrego toksycznego działania alkoholu na ośrodkowy układ nerwowy można podzielić na kolejno następujące po sobie fazy. Liczba wyodrębnionych przez różnych badaczy faz ma charakter czysto praktyczny i w pewnym stopniu dydaktyczny, a więc podział taki nie jest zwykle pozbawiony pewnych uproszczeń i uogól-

⁶ L. Cierpiątkowska, *Alkoholizm, przyczyny, leczenie, profilaktyka*, Wyd. Naukowe, Poznań 2000, s. 14.

nień. Najczęściej przedstawia się sześć poszczególnych faz upicia w zależności od poziomu alkoholu we krwi.

Charakterystyka objawów zatrucia organizmu w zależności od poziomu alkoholu we krwi

Stężenie od 0,30‰ do 0,50‰ – następuje upośledzenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, nieznaczne zaburzenie równowagi, obniżenie krytycyzmu, podwyższony nastrój, odprężenie i relaksacja.

Stężenie od 0,50‰ do 0,70‰ – wyraźniejsze zaburzenia sprawności ruchowej (niezauważalne dla otoczenia osłabienie refleksu), nadmierna pobudliwość i gadatliwość, obniżenie samokontroli oraz błędna ocena własnych możliwości, która prowadzi do fałszywej oceny sytuacji.

Stężenie od 0,70‰ do 2,00‰ – obserwowalne zaburzenia równowagi, sprawności i koordynacji ruchowej, obniżenie progu bólu, pogłębiający się w miarę narastania intoksykacji alkoholowej spadek sprawności intelektualnej (błędy w logicznym rozumowaniu, wadliwe wyciąganie wniosków), opóźnienie czasu reakcji, wyraźna drażliwość, znaczna zmienność nastrojów, obniżona tolerancja na zachowania innych, zachowania agresywne, pobudzenie seksualne, wzrost ciśnienia krwi oraz przyspieszenie akcji serca.

Stężenie od 2,00‰ do 3,00‰ – mowa wyraźnie zaburzona (bełkotliwa), znaczne spowolnienie ruchów i zaburzenia równowagi (chód na szerokiej podstawie, chwieianie i przewracanie się), wzmożona senność, znaczne obniżenie zdolności do kontroli własnych zachowań (w większości przypadków dochodzi do braku możliwości samodzielnego wykonania jakichkolwiek działań i skoordynowania ruchów dowolnych).

Stężenie od 3,00‰ do 4,00‰ – spadek ciśnienia krwi, obniżenie ciepłoty ciała, zanik odruchów fizjologicznych oraz głębokie zaburzenia świadomości prowadzące do śpiączki.

Stężenie powyżej 4,00‰ – głęboka śpiączka, zaburzenia czynności ośrodka naczynioruchowego i oddechowego, możliwość występowania porażenia tych ośrodków przez alkohol⁷.

Dwa ostatnie stopnie upojenia stanowią wyraźne zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka. Dawka śmiertelna alkoholu bywa bardzo zróżnicowana indywidualnie i może zależeć od czynników kondycyjnych, które bywają zmienne. Nasilenie, szybkość występowania i ustępowania różnych zaburzeń pod wpływem alkoholu zależą od wielu czynników, między innymi od:

- dawki spożytego alkoholu oraz stężenia alkoholu w napoju: im wyższe stężenie alkoholu, tym gwałtowniejsze objawy upojenia (zatrucia);
- szybkości wchłaniania alkoholu z przewodu pokarmowego do krwi: szybkość ta zależy od ilości, jakości i czasu spożytego pokarmu w stosunku do momentu spożycia alkoholu, np. spożyte przed wypiciem alkoholu pokarmy tłuste opóźniają jego wchłanianie, natomiast picie alkoholu na tzw. pusty żołądek przyspiesza jego wchłanianie;

⁷ Tamże, s. 22.

- szybkości utleniania się alkoholu oraz wydalania go przez organizm: utlenianie i wydalanie zależy między innymi od ogólnej sprawności przemiany materii organizmu, sprawności funkcjonowania wątroby czy trzustki;
- ogólnego stanu odporności organizmu na zatrucia: stany zmęczenia, rekonwalescencja, wygłodzenie, przemarznięcie zwiększają podatność organizmu na zatrucie⁸.

⁸ Tamże, s. 23.

4. Podstawy prawne ustalania stanu trzeźwości osoby

Badanie stanu trzeźwości osób zasadniczo wiąże się z zadaniem Policji w zakresie czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznym oraz ruchu na drogach, kierowaniem ruchem i jego kontrolowaniem.

Art. 17 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.)

1. Kierownik zakładu pracy lub osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia do pracy pracownika, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że stawił się on do pracy w stanie po użyciu alkoholu albo spożywał alkohol w czasie pracy. (...)
3. Na żądanie kierownika zakładu pracy, osoby przez niego upoważnionej, a także na żądanie pracownika, o którym mowa w ust. 1, badanie stanu trzeźwości pracownika przeprowadza uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego. Zabiegu pobrania krwi dokonuje fachowy pracownik służby zdrowia. Do badania stanu trzeźwości stosuje się przepisy, wydane na podstawie art. 47 ust. 2.

Art. 47

1. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że przestępstwo lub wykroczenie zostało popełnione po spożyciu alkoholu, osoba podejrzana może być poddana badaniu koniecznemu do ustalenia zawartości alkoholu w organizmie, w szczególności zabiegowi pobrania krwi. Zabiegu pobrania krwi dokonuje fachowy pracownik służby zdrowia.

Art. 129i ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.).

1. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przeprowadza się przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie urządzeniem elektronicznym lub osoba ta odmawia poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie zawartości w organizmie alkoholu następuje na podstawie badania krwi.

Art. 129j

1. Badanie w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie metodą niewymagającą badania laboratoryjnego albo osoba ta odmawia

poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu następuje na podstawie badania krwi lub moczu.

Art. 54 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.)

- § 1. W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, Policja przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca od ich podjęcia. (...)
- § 4. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, dla realizacji celu określonego w § 1 można, z urzędu lub na wniosek pokrzywdzonego albo osoby, o której mowa w § 5 i 6, przeprowadzić odpowiedni dowód. Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu.
- § 5. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 74 § 3 i art. 308 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 74 ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, z późn. zm.)

- § 2. Oskarżony jest jednak obowiązany poddać się:
- 1) oględzinom zewnętrznym ciała oraz innym badaniom niepołączonym z naruszeniem integralności ciała; wolno także w szczególności od oskarżonego pobrać odciski, fotografować go oraz okazać w celach rozpoznawczych innym osobom; (...)
- § 3. W stosunku do osoby podejrzanej można (...) pobrać krew, włosy, wymaz ze śluzówki policzków lub inne wydzieliny organizmu.

Art. 308.

- § 1. W granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, prokurator albo Policja może w każdej sprawie, w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe, a zwłaszcza dokonać oględzin, w razie potrzeby z udziałem biegłego, przeszukania lub czynności wymienionych w art. 74 § 2 pkt 1 w stosunku do osoby podejrzanej, a także przedsięwziąć wobec niej inne niezbędne czynności, nie wyłączając pobrania krwi, włosów i wydzielin organizmu. Po dokonaniu tych czynności, w sprawach, w których prowadzenie śledztwa przez prokuratora jest obowiązkowe, prowadzący postępowanie przekazuje sprawę niezwłocznie prokuratorowi.

5. Metody przeprowadzania badań na zawartość alkoholu oraz środków działających podobnie do alkoholu

Policja, wykrywając przestępstwa i wykroczenia oraz ścigając ich sprawców, jest zobligowana między innymi do stosowania ustawowej zasady badania oraz uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, obwinionego. Dlatego też zbieranie przez Policję tzw. materiału dowodowego w sprawie musi się odbywać z należytą pieczołowitością, aby w konsekwencji sąd mógł kształtować swe przekonanie o zawinieniu bądź niewinności oskarżonego lub obwinionego na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Według obowiązujących przepisów zawartość alkoholu w organizmie może zostać ustalona na podstawie badania:

- a) wydychanego powietrza,
- b) krwi,
- c) moczu.

Nie oznacza to jednak, że katalog możliwości ustalenia zawartości bądź działania alkoholu na organizm człowieka jest ostatecznie zamknięty. Stan nietrzeźwości oraz stan po użyciu alkoholu mogą w postępowaniu sądowym zostać stwierdzone także za pomocą innych środków dowodowych, takich jak np. zeznania świadków lub opinia biegłego⁹.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie z dnia 11 grudnia 2015 r. (Dz. U. poz. 2153)

Na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, 1893 i 1916) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa warunki i sposób dokonywania badań:

- 1) koniecznych do ustalenia zawartości alkoholu w organizmie osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia po spożyciu alkoholu,

⁹ <http://prawonadrodze.org.pl/badanie-trzeźwości-kierowców-za-pomocą-urządzeń-elektronicznych/> [dostęp: 16.11.2017 r.].

- 2) stanu trzeźwości pracownika niedopuszczonego do pracy z powodu uzasadnionego podejrzenia, że stawił się do pracy w stanie po użyciu alkoholu albo spożywał alkohol w czasie pracy
- zwanych dalej „badaniami”.

§ 2

1. Badania obejmują badanie wydychanego powietrza lub badanie krwi.
2. Badanie wydychanego powietrza przeprowadza się przed badaniem krwi, jeżeli stan osoby badanej na to pozwala.

§ 3

1. Badanie wydychanego powietrza przeprowadza się w sposób nieinwazyjny przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą:
 - 1) spektrometrii w podczerwieni lub
 - 2) utleniania elektrochemicznego– zwanego dalej „analizatorem wydechu”.
2. Badania analizatorem wydechu nie przeprowadza się przed upływem 15 minut od chwili zakończenia spożywania alkoholu lub palenia tytoniu przez osobę badaną.

§ 4

1. Pomiaru analizatorem wydechu dokonuje się z użyciem ustnika. Ustnik podlega wymianie każdorazowo przed przeprowadzeniem pomiaru. Opakowanie ustnika należy otwierać w obecności osoby badanej.
2. W przypadku dokonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, oraz uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/l, dokonuje się niezwłocznie drugiego pomiaru.
3. W przypadku dokonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, oraz uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/l, dokonuje się drugiego pomiaru po upływie 15 minut.
4. Na żądanie osoby badanej albo gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa, wynik badania dokonanego analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, wynoszący ponad 0,00 mg/l należy zweryfikować badaniem analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, przez dokonanie dwóch pomiarów. Drugiego pomiaru dokonuje się niezwłocznie po dokonaniu pierwszego pomiaru.
5. W przypadku dokonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu i uzyskania wyniku równego lub większego od 0,10 mg/l, a w drugim pomiarze wyniku 0,00 mg/l, dokonuje się niezwłocznie trzeciego pomiaru tym samym analizatorem wydechu. Jeżeli wynik trzeciego pomiaru wynosi 0,00 mg/l, to badanie nie wskazuje na stan po użyciu alkoholu.

§ 5

1. Badanie wydychanego powietrza może być przeprowadzone również przy użyciu analizatora wydechu niewyposażonego w cyfrową prezentację wyniku pomiaru, a także bez użycia ustnika, jeżeli producent analizatora wydechu przewiduje taki sposób jego eksploatacji.
2. Jeżeli badanie, o którym mowa w ust. 1, wykaże obecność alkoholu w wydychanym powietrzu, niezwłocznie przeprowadza się badanie analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lub 2. Przepisy § 4 stosuje się.

§ 6

1. Jeżeli osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia oddaliła się z miejsca zdarzenia przed badaniem jej stanu trzeźwości, a następnie została zatrzymana albo sama zgłosiła się do uprawnionego organu powołanego do ochrony porządku publicznego, należy dokonać badania analizatorem wydechu. Przepisów § 5 nie stosuje się.
2. Jeżeli wynik pierwszego pomiaru wynosi ponad 0,00 mg/l, w przypadku dokonania tego pomiaru:
 - 1) analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 – niezwłocznie dokonuje się drugiego pomiaru tym samym analizatorem wydechu;
 - 2) analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 – niezwłocznie dokonuje się dwóch pomiarów analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1.
3. Po upływie 30 minut od przeprowadzenia ostatniego z pomiarów, o których mowa w ust. 2, przeprowadza się dwa kolejne pomiary analizatorem wydechu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, z zachowaniem 30-minutowego odstępu pomiędzy tymi pomiarami.
4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli od chwili zdarzenia do zatrzymania lub zgłoszenia się upłynął taki czas, że badanie jest bezzasadne.
5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do osoby, która nie oddaliła się z miejsca zdarzenia, ale zachodzi podejrzenie spożycia przez nią alkoholu po zdarzeniu.

§ 7

1. Z badania przeprowadzonego analizatorem wydechu wskazującego na obecność alkoholu w organizmie osoby badanej sporządza się protokół, który zawiera:
 - 1) dane osoby badanej:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a jeżeli nie posiada, serię i numer dokumentu potwierdzającego jej tożsamość,
 - c) wiek,
 - d) płeć,
 - e) wzrost – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe,
 - f) masę ciała – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe,
 - g) podpis, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 2) imię, nazwisko i podpis osoby przeprowadzającej badanie;
 - 3) imię, nazwisko i podpis osoby, w obecności której przeprowadzono badanie;
 - 4) wynik pomiaru lub pomiarów w postaci cyfrowej oraz jednostkę, w jakiej wyrażony jest wynik, a w przypadku badania przeprowadzonego wyłącznie przy użyciu analizatora wydechu niewyposażonego w cyfrową prezentację wyniku pomiaru – opis prezentacji wyniku pomiaru;
 - 5) datę, godzinę i minutę badania;
 - 6) miejsce wykonania badania;
 - 7) nazwę, model i numer fabryczny analizatora wydechu, którym przeprowadzono badanie;
 - 8) ilość, rodzaj i godzinę spożycia napojów alkoholowych przez osobę badaną w ciągu ostatnich 24 godzin – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 9) informację o chorobach, na jakie choruje osoba badana – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe;

- 10) informację o objawach lub okolicznościach uzasadniających przeprowadzenie badania oraz dacie i godzinie ich stwierdzenia;
 - 11) informację o żądaniu przez osobę badaną przeprowadzenia badania krwi;
 - 12) uwagi osoby badanej co do sposobu przeprowadzenia badania, jeżeli zostały zgłoszone.
2. Protokół z przebiegu badania przeprowadzonego analizatorem wydechu, w którym uzyskano wynik równy 0,00 mg/l, sporządza się:
- 1) w przypadku prowadzenia dalszego postępowania w sprawie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
 - 2) na żądanie osoby badanej – o czym należy ją pouczyć.
3. Protokół z przebiegu badania przeprowadzonego analizatorem wydechu, sporządzony na żądanie osoby badanej, przekazuje się tej osobie.

§ 8

1. Badanie krwi przeprowadza się, jeżeli:
 - 1) osoba badana odmawia poddania się badaniu wydychanego powietrza;
 - 2) osoba badana, pomimo przeprowadzenia badania wydychanego powietrza, żąda badania krwi;
 - 3) stan osoby badanej, zwłaszcza wynikający ze spożycia alkoholu, choroby układu oddechowego lub innych przyczyn, uniemożliwia przeprowadzenie badania wydychanego powietrza;
 - 4) wystąpił brak wskazania stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu spowodowany przekroczeniem zakresu pomiarowego analizatora wydechu.
2. Jeżeli badaniu krwi podlega osoba, o której mowa w § 6 ust. 1 i 5, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, krew do badania pobiera się trzykrotnie, z zachowaniem 30-minutowych odstępów pomiędzy pobraniami.

§ 9

1. Badanie krwi pobranej z żyły osoby badanej polega na przeprowadzeniu co najmniej dwóch analiz laboratoryjnych krwi: metodą chromatografii gazowej z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym i metodą spektrofotometryczną z użyciem dehydrogenazy alkoholowej (metodą enzymatyczną), albo metodą chromatografii gazowej z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym przy użyciu dwóch różnych warunków analitycznych.
2. Krew do badania pobiera się do dwóch probówek, w objętości co najmniej po 5 cm³ do każdej z nich, z zachowaniem następujących warunków:
 - 1) do pobrania krwi używa się wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku;
 - 2) do probówek, do których pobiera się krew, nie wolno dodawać jakichkolwiek substancji, poza środkami zapobiegającymi krzepnięciu i rozkładowi krwi umieszczonymi w każdej probówce przez producenta;
 - 3) do dezynfekcji skóry używa się środków odkażających niezawierających alkoholu.
3. Probówki zawierające krew do badania oznacza się w sposób zapewniający ustalenie tożsamości osoby, od której została pobrana krew, poprzez podanie imienia i nazwiska oraz numeru PESEL tej osoby, a jeżeli nie posiada numeru PESEL, serii i numeru dokumentu potwierdzającego jej tożsamość, oraz zabezpiecza się w sposób uniemożliwiający zmianę ich zawartości lub zniszczenie w czasie przechowywania lub transportu. Czynności te wykonuje się w obecności osoby badanej, jeżeli jest to możliwe.
4. W przypadku niemożności ustalenia tożsamości osoby badanej stosuje się oznaczenie „NN” i opisuje znaki szczególne osoby badanej.

5. Do czasu rozpoczęcia badania krwi pobraną krew przechowuje się i transportuje w temperaturze od 3°C do 6°C.

§ 10

1. Z czynności pobrania krwi sporządza się protokół, który zawiera:
 - 1) dane osoby badanej:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a jeżeli nie posiada, serię i numer dokumentu potwierdzającego jej tożsamość,
 - c) wiek,
 - d) płeć,
 - e) wzrost – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe,
 - f) masę ciała – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe,
 - g) podpis, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 2) imię, nazwisko i podpis osoby przeprowadzającej pobranie krwi;
 - 3) miejsce pobrania krwi od osoby badanej;
 - 4) datę, godzinę i minutę pobrania krwi od osoby badanej;
 - 5) rodzaj środka odkażającego użytego do dezynfekcji skóry;
 - 6) ilość, rodzaj i godzinę spożycia napojów alkoholowych przez osobę badaną w ciągu ostatnich 24 godzin – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 7) informację o chorobach, na jakie choruje osoba badana – na podstawie oświadczenia osoby badanej, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 8) informację o objawach lub okolicznościach uzasadniających przeprowadzenie badania oraz dokładnej dacie i godzinie ich stwierdzenia.
2. Z czynności badania krwi sporządza się protokół, który zawiera:
 - 1) informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 4;
 - 2) imię, nazwisko i podpis osoby, która przeprowadziła badanie krwi pobranej od osoby badanej;
 - 3) miejsce przeprowadzenia badania krwi pobranej od osoby badanej;
 - 4) nazwę metody przeprowadzenia badania krwi pobranej od osoby badanej;
 - 5) wynik badania krwi pobranej od osoby badanej.

§ 11

1. W przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że pobranie krwi może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia osoby badanej, decyzję o pobraniu krwi lub odstąpieniu od jej pobrania podejmuje lekarz.
2. Odstąpienie od pobrania krwi utrwała się w formie pisemnego protokołu, zawierającego:
 - 1) dane osoby, wobec której odstąpiono od wykonania pobrania krwi:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a jeżeli nie posiada, serię i numer dokumentu potwierdzającego jej tożsamość,
 - c) wiek,
 - d) płeć,
 - e) podpis, jeżeli jego złożenie jest możliwe;
 - 2) imię, nazwisko i podpis osoby, która podjęła decyzję o odstąpieniu od wykonania pobrania krwi;

- 3) opis okoliczności i przyczyn odstąpienia od wykonania pobrania krwi;
- 4) opis stanu klinicznego osoby, wobec której odstąpiono od wykonania pobrania krwi.

§ 12

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia¹⁾.

W przypadku stwierdzenia objawów podobnych do typowych oznak zatrucia organizmu w zależności od poziomu alkoholu we krwi, policjant w pierwszej kolejności powinien przeprowadzić badanie wydychanego powietrza według trybu i wcześniej opisanej taktyki. Wynik takiego badania z reguły jest ujemny, ale nie należy wykluczyć takiej możliwości, że osoba zawsze jest tylko pod działaniem jednego ze środków – tylko alkoholu lub tylko środka działającego podobnie do alkoholu.

Dalsze postępowanie policjanta z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że znajduje się pod działaniem środka działającego podobnie do alkoholu, jest niemal identyczne jak z osobą będącą po spożyciu alkoholu. Zasadnicza różnica polega na możliwościach badania krwi i moczu. Z doświadczenia osób bezpośrednio przeprowadzających laboratoryjne badania obu materiałów wynika, że częściej wykrywa się środek działający podobnie do alkoholu w moczu niż we krwi. Dlatego też jednocześnie badając krew i mocz, w pierwszej kolejności przeprowadza się badanie moczu, a następnie – jako badanie uzupełniające – badanie krwi. Taka praktyka jest podyktowana łatwością ustalenia środka działającego podobnie do alkoholu w dostarczonych materiałach badawczych¹⁰.

Należy pobrać co najmniej 10 cm³ moczu, natomiast krwi około – 10 cm³. Zarówno mocz, jak i krew można umieścić w wykorzystywanych przez Policję ampułkach, pamiętając o potrzebie posiadania ich większej liczby. Dopuszcza się pobranie moczu do jednego naczynia, jakim może być np. wyjałowiony szklany słoik lub dostępny w aptekach pojemnik do próbki moczu, który – po umieszczeniu w nim materiału badawczego – należy stosownie opisać i zabezpieczyć przed ewentualną ingerencją innych niepowołanych osób. W tej sytuacji, aby prawidłowo pobrać materiał badawczy do badań w postaci moczu, można się wzorować na sposobie opisanego i zabezpieczenia pobieranej do badań krwi lub postępować zgodnie z zasadami procesowymi i kryminalistycznymi¹¹.

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 maja 1983 r. w sprawie warunków i sposobu dokonywania badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. Nr 25, poz. 117), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, na podstawie art. 93 ust. 2 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622, Nr 131, poz. 764, Nr 133, poz. 767 i Nr 187, poz. 1110).

¹⁰⁾ G. Awsiukiewicz, T. Mikulski, *Badanie stanu trzeźwości w służbie przy użyciu urządzeń kontrolno-pomiarowych*, wyd. Szkoły Policji w Słupsku, Słupsk 2016, s. 41.

¹¹⁾ System informacji prawnej Lexpolinoca.

6. Zasady postępowania z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu

Podstawa prawna

Podstawą prawną doprowadzenia osoby będącej w stanie nietrzeźwości jest art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób, mogą zostać doprowadzone do izby wytrzeźwień, zakładu opieki zdrowotnej lub innej właściwej placówki utworzonej lub wskazanej przez jednostkę samorządu terytorialnego albo do miejsca zamieszkania lub pobytu.

Podstawy faktyczne:

- osoba swoim zachowaniem dała powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub zakładzie pracy,
- osoba znajdowała się w okolicznościach zagrażających jego (jej) życiu lub zdrowiu, albo zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób.

Zadania policjanta podczas doprowadzania osoby w celu wytrzeźwienia

Zadania policjanta podczas doprowadzenia i umieszczenia nietrzeźwego:

- wypisanie depozytu – § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie izb wytrzeźwień i placówek wskazanych lub utworzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1850);
- zapoznanie z przysługującymi prawem do złożenia zażalenia do sądu – art. 40 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- powiadomienie o umieszczeniu w izbie:
 - w przypadku małoletnich – ich rodziców lub opiekunów oraz sąd opiekuńczy;
 - w przypadku innych osób – na ich żądanie, wskazane przez nie osoby – art. 40 ust. 6 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

- sporządzenie protokołu doprowadzenia w celu wytrzeźwienia – art. 40 pkt 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- sprawdzenie i potwierdzenie danych osoby doprowadzonej do izby, placówki lub jednostki Policji – art. 40 pkt 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Funkcje opiekuńcze wynikają z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Izba wytrzeźwień:

- sprawuje opiekę nad osobami w stanie nietrzeźwości;
- udziela osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych;
- udziela osobom w stanie nietrzeźwości pierwszej pomocy w nagłych wypadkach;
- prowadzi detoksykację dla osób wyrażających na to zgodę, jeżeli posiada odpowiednie pomieszczenie, urządzenia, wyposażenie i odpowiednio wykwalifikowany personel;
- informuje o szkodliwości nadużywania alkoholu oraz motywuje do podjęcia leczenia odwykowego.

7. Prawa osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia

Prawa osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia zostały określone w art. 40 ust. 6, ust. 7, ust. 8, ust. 9 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ust. 6. Osobie doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego, w warunkach, o których mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce doprowadzenia. W zażaleniu osoba doprowadzona może domagać się zbadania zasadności i legalności doprowadzenia, jak również decyzji o przyjęciu albo zatrzymaniu oraz prawidłowości ich wykonania.

Ust. 7. W przypadku gdy zażalenie składa się za pośrednictwem izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji, podmiot ten przekazuje zażalenie niezwłocznie sądowi określonymu w ust. 6. Do rozpoznania zażalenia stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.). Skarżący ma prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu.

Ust. 8. W przypadku stwierdzenia bezzasadności lub nielegalności doprowadzenia, przyjęcia albo zatrzymania, albo poważnych nieprawidłowości związanych z ich wykonywaniem sąd określony w ust. 6 zawiadamia o tym prokuratora i przełożonego doprowadzającego albo przełożonego osób dokonujących przyjęcia albo zatrzymania.

Ust. 9. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, jest żołnierzem, przekazuje się ją Żandarmerii Wojskowej lub wojskowemu organowi porządkowemu.

Wzór protokołu doprowadzenia w celu wytrzeźwienia

Załącznik do pisma
Zastępcy Dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP
z dnia 30 grudnia 2013 r.
L. dz. EP-2711/13

Nr rejestru

....., dnia
(miejscowość i data)

PROTOKÓŁ DOPROWADZENIA W CELU WYTRZEŻWIENIA

.....
(stopień, imię i nazwisko, nr identyfikacyjny policjanta doprowadzającego, nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

działając na mocy art. 40 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.) doprowadził(a)* w celu wytrzeźwienia w dniu
o godzinie do W
(miejsce doprowadzenia) (nazwa miejscowości)

Pana (Panią)* s./c.*
(imię i nazwisko) (imiona rodziców)

urodzonego(a)* w lat
(data: dzień, miesiąc, rok) (miejscowość)

zamieszkałego(a)*
(miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

lub przebywającego(a)*
(miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

Tożsamość doprowadzonego(ej)* ustalono na podstawie
(rodzaj i nr dokumentu tożsamości)

Rysopis
(rysopis osoby doprowadzonej, w szczególności: wzrost, sylwetka, kolor oczu, włosów, znaki szczególne)

Okoliczności będące podstawą przyjęcia do izby wytrzeźwień, placówki albo jednostki organizacyjnej Policji*:

- wynik badania na zawartość alkoholu w organizmie wskazujący na stan nietrzeźwości:
 doprowadzony(a)* nie wyraził(a)* zgody na przeprowadzenie badania na zawartość alkoholu w organizmie. Przyjęcie nastąpiło na podstawie występujących symptomów wskazujących na stan nietrzeźwości

.....
(silna woń alkoholu z ust, bełkotliwa mowa, zaburzenia równowagi lub inne)

potwierdzonych przez:

lekarza lub felczera izby wytrzeźwień lub placówki
(czytelny podpis lekarza lub felczera izby wytrzeźwień lub placówki)

upoważnionego funkcjonariusza Policji
(czytelny podpis upoważnionego funkcjonariusza)

Doprowadzony(a)*, będąc w stanie nietrzeźwości:

- dawał(a)* swoim zachowaniem powód do zgorzenia w miejscu publicznym lub zakładzie pracy,
 znajdował(a)* się w okolicznościach zagrażających jego(jej)* życiu lub zdrowiu,
 znajdował(a)* się w okolicznościach zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób,
polegającym(ch) przede wszystkim na:
(miejsce, okoliczności oraz opis interwencji, opis zachowania osoby doprowadzonej w czasie interwencji transportu)

7. Prawa osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia

Odstąpiono od doprowadzenia do miejsca zamieszkania lub pobytu z powodu:

- braku informacji na temat adresu miejsca zamieszkania lub pobytu,
- agresywnego zachowania się doprowadzonego,
- opinii lekarza badającego na miejscu interwencji,
- sprzeciwu członków rodziny lub współmieszkańców,
- innych przyczyn:

Wykaz przedmiotów posiadanych przez osobę doprowadzoną:

Dyspozycja co do dalszego postępowania z osobą doprowadzoną do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki organizacyjnej Policji po wytrzeźwieniu

Decyzja dyrektora izby wytrzeźwień/kierownika placówki/komendanta jednostki organizacyjnej Policji*:

- o przyjęciu osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia;
 - o odmowie przyjęcia (wskazania lekarza, brak przesłanek prawnych do przyjęcia, brak wolnych miejsc, inne*)
-
-

.....
(podpis dyrektora izby wytrzeźwień/kierownika placówki/komendanta jednostki organizacyjnej Policji*)

Na tym protokół zakończono i podpisano w dniu r. o godz.

.....
(podpis doprowadzającego policjanta)

Do protokołu załączono:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* Niepotrzebne skreślić

Postawić znak „x” w odpowiedniej kratce albo postawić znak „x” i uzupełnić treść

**POUCZENIE
OSOBY DOPROWADZONEJ W CELU WYTRZEŻWIENIA**

Zgodnie z art. 40 ust. 6, 7 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.):

- osobie doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego (...) przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce doprowadzenia. W zażaleniu osoba doprowadzona może domagać się zbadania zasadności i legalności doprowadzenia, jak również decyzji o przyjęciu albo zatrzymaniu oraz prawidłowości ich wykonania;
- w przypadku, gdy zażalenie składa się za pośrednictwem izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji, podmiot ten niezwłocznie przekazuje zażalenie sądowi wymienionemu wyżej;
- skarżący ma prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu, którego przedmiotem jest rozpoznanie zażalenia.

Doprowadzony(a)* w celu wytrzeźwienia
(imię i nazwisko)

pouczony(a)* o przysługującym mu(jej)* prawa oświadczył, co następuje:
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia)

8. Wybrane przepisy z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Art. 40.

1. Osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób, mogą zostać doprowadzone do izby wytrzeźwień lub placówki, podmiotu leczniczego albo do miejsca zamieszkania lub pobytu.
2. W razie braku izby wytrzeźwień lub placówki osoby, o których mowa w ust. 1, mogą być doprowadzone do jednostki Policji.
3. Funkcjonariusz Policji lub strażnik straży gminnej doprowadzający osobę w stanie nietrzeźwości do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego albo do miejsca zamieszkania lub pobytu, zwany dalej „doprowadzającym”, sporządza protokół doprowadzenia w celu wytrzeźwienia. Protokół ten zawiera:
 - 1) imię i nazwisko, jednostkę oraz numer służbowy doprowadzającego;
 - 2) datę i godzinę doprowadzenia;
 - 3) miejsce i okoliczności oraz opis interwencji;
 - 4) imię i nazwisko, imiona rodziców osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji oraz wiek tej osoby;
 - 5) rodzaj i numer dokumentu tożsamości oraz rysopis osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
 - 6) adres zamieszkania lub miejsce pobytu osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
 - 7) opis zachowania osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji w czasie interwencji i transportu, z uwzględnieniem okoliczności uniemożliwiających doprowadzenie do miejsca zamieszkania lub pobytu;
 - 8) wykaz przedmiotów posiadanych przez osobę doprowadzoną do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
 - 9) informacje o okolicznościach określonych w art. 40, będących podstawą przyjęcia do izby wytrzeźwień, placówki albo jednostki Policji;
 - 10) dyspozycję co do dalszego postępowania z osobą doprowadzoną do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji po wytrzeźwieniu;
 - 11) miejsce doprowadzenia oraz decyzję dyrektora izby wytrzeźwień, kierownika placówki albo komendanta jednostki Policji o przyjęciu lub odmowie przyjęcia.
4. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do tożsamości osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji dane tej osoby niezwłocznie sprawdza i potwierdza doprowadzający.

5. Osoba doprowadzona do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji pozostaje tam aż do wytrzeźwienia, nie dłużej niż 24 godziny. Osoby do lat 18 umieszcza się w odrębnych pomieszczeniach, oddzielnie od osób dorosłych.
6. Osobie doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego, w warunkach, o których mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce doprowadzenia. W zażaleniu osoba doprowadzona może domagać się zbadania zasadności i legalności doprowadzenia, jak również decyzji o przyjęciu albo zatrzymaniu oraz prawidłowości ich wykonania.
7. W przypadku gdy zażalenie składa się za pośrednictwem izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji, podmiot ten przekazuje zażalenie niezwłocznie sądowi określone w ust. 6. Do rozpoznania zażalenia stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.). Skarżący ma prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu.
8. W przypadku stwierdzenia bezzasadności lub nielegalności doprowadzenia, przyjęcia albo zatrzymania, albo poważnych nieprawidłowości związanych z ich wykonywaniem sąd określony w ust. 6 zawiadamia o tym prokuratora i przełożonego doprowadzającego albo przełożonego osób dokonujących przyjęcia albo zatrzymania.
9. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, jest żołnierzem, przekazuje się ją Żandarmerii Wojskowej lub wojskowemu organowi porządkowemu.
10. O przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu dyrektor izby wytrzeźwień, kierownik placówki albo jednostka Policji zawiadamia niezwłocznie właściwą gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych.
11. O przyjęciu do izby wytrzeźwień lub placówki albo o zatrzymaniu w jednostce Policji zawiadamia się niezwłocznie:
 - 1) w przypadku małoletnich – ich rodziców lub opiekunów oraz sąd opiekuńczy;
 - 2) w przypadku innych osób – na ich żądanie, wskazane przez nie osoby.

Art. 40¹

1. Podstawą przyjęcia osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień, placówki lub jednostki Policji jest wynik badania na zawartość alkoholu w organizmie tej osoby wskazujący na stan nietrzeźwości.
2. Badanie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się za zgodą osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień, placówki lub jednostki Policji.
3. W przypadku braku zgody na przeprowadzenie badania, o którym mowa w ust. 1, osobę doprowadzoną przyjmuje się do izby wytrzeźwień lub placówki albo zatrzymuje się w jednostce Policji wyłącznie w przypadku występowania symptomów wskazujących na stan nietrzeźwości, potwierdzonych pisemnie przez lekarza lub felczera izby wytrzeźwień lub placówki, a w przypadku osób doprowadzonych do jednostki Policji – przez upoważnionego funkcjonariusza Policji.

Art. 40²

(...)

4. Jeżeli osoba doprowadzona wymaga hospitalizacji, niezwłocznie przewozi się ją do podmiotu leczniczego. Transport, w zależności od stanu zdrowia tej osoby, wykonują jednostki Policji, straż gminna, podmioty wykonujące transport sanitarny lub zespoły ratownictwa medycznego.

Art. 40³

1. O przyjęciu lub odmowie przyjęcia do izby wytrzeźwień lub placówki albo zatrzymaniu w jednostce Policji decyduje odpowiednio:
 - 1) dyrektor izby wytrzeźwień;
 - 2) kierownik placówki;
 - 3) komendant jednostki Policji.

Art. 42

1. Wobec osoby przyjętej albo wobec osoby zatrzymanej w jednostce Policji, która stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia własnego lub innej osoby, lub niszczy przedmioty znajdujące się w otoczeniu, może być zastosowany przymus bezpośredni.
2. Przymus bezpośredni zastosowany w:
 - (...)
 - 2) jednostce Policji – polega na przytrzymaniu, unieruchomieniu lub izolacji.
4. W jednostkach Policji o zastosowaniu przymusu bezpośredniego, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, i zaprzestaniu jego stosowania decyduje komendant jednostki Policji lub osoba przez niego upoważniona, a podczas ich nieobecności – dyżurny jednostki Policji.
5. Jeżeli nie jest możliwe uzyskanie natychmiastowej decyzji osób, o których mowa w ust. 4, o zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje oraz przymus ten wykonuje funkcjonariusz Policji. O zastosowaniu przymusu bezpośredniego funkcjonariusz Policji niezwłocznie informuje osoby, o których mowa w ust. 4.

Art. 42²

1. Za pobyt w izbie wytrzeźwień, placówce lub jednostce Policji od osoby przyjętej pobierana jest opłata.

Art. 46

- (...)
3. Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:
 - 1) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo
 - 2) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Wynik badania jest potwierdzony wydrukiem z atestowanego urządzenia służącego do pomiaru zawartości alkoholu w organizmie. Wydruk stanowi załącznik do protokołu doprowadzenia lub karty ewidencyjnej. Powyższe badanie dokonuje się za zgodą osoby doprowadzonej do izby. W przypadku niewyrażenia zgody na przeprowadzenie tego badania osobę doprowadzoną przyjmuje się do izby wyłącznie w przypadku występowania dodatkowych symptomów upojenia alkoholowego potwierdzonych przez lekarza, felczera izby lub upoważnionego funkcjonariusza. Następnie osobę doprowadzoną do izby poddaje się badaniom lekarskim. W przypadku braku wolnych miejsc w izbie lub placówce osobę umieszcza się w jednostce Policji.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie izb wytrzeźwień i placówek wskazanych lub utworzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1850).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. poz. 2153).

Literatura

- Awsiukiewicz G., Mikulski T., *Badanie stanu trzeźwości w służbie przy użyciu urządzeń kontrolno-pomiarowych*, wyd. Szkoły Policji w Słupsku, Słupsk 2016.
- Bulenda T., Hołda Z., Rzepliński A., *Archiwum kryminologii*, w: *Zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie a prawa człowieka*, pod red. Z. Hołdy i A. Rzeplińskiego, Lublin 1992.
- Cierpiałkowska L., *Alkoholizm, przyczyny, leczenie, profilaktyka*, Wyd. Naukowe, Poznań 2000.
- Cora Ł., *Zatrzymanie administracyjne na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 5.
- Hofmański P., *Zatrzymanie policyjne w świetle nowego kodeksu postępowania karnego*, w: *U progu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana prof. L. Tyszkiewiczowi*, Katowice 1999.
- Łagoda K., Częścik R., *Vademecum interwencji policyjnych*, Szczytno 2004.
- Sarachmanow M., *Nowa regulacja osoby dla celów porządkowych (pytania i wątpliwości)*, „Prokuratura i Prawo” 1988, nr 3.

Skrzydło-Niżnik I., Zalas G., *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmu. Komentarz, doktryna, orzecznictwo*, Kraków 2002.

Ziółkowski S., *Zatrzymanie dla celów porządkowych w systemie prawa polskiego*, „Nowe Prawo” 1976, nr 5.

Netografia

<http://prawonadrodze.org.pl/badanie-trzeźwości-kierowców-za-pomocą-urządzeń-elektronicznych/> [dostęp: 16.11.2017 r.].

www.sejm.pl

www.kgp.gov.pl

www.mswia.gov.pl

www.ifp.pl

Lexpolonica – system informacji prawnej.

